خبر

یک‌چهارم «زنان» ایرانی روستانشین‌اند

● **ایسنا:** بر اساس آمارهای سال ۹۵ مرکز آمار ایران، ۱۰ میلیون و صد نفر از زنان ایرانی روستانشین هستند؛ زنانی که با وجود فعالیت‌های سخت در کارهای کشاورزی، قالی‌بافی، دامپروری، سبک زندگی متفاوت و... و با وجود ارتقا و پیشرفت امکانات بهداشتی در دوران پس از انقلاب، به نظر می‌رسد هنوز به امکانات بهداشتی و درمانی دسترسی مطلوبی ندارند. شهلا کاظمی‌پور، جمعیت‌شناس و جامعه‌شناس، با اشاره به آمارهای سال ۹۵ مرکز آمار ایران گفت: طبق آمارها، بیش از نیمی از جمعیت ایران در اوایل انقلاب روستانشین بودند؛ یعنی ۴۷ درصد شهرنشین و ۵۳ درصد روستانشین بودند، اما به مرور زمان ضریب شهرنشینی در کشور افزایش و ضریب روستانشینی کاهش یافت، به‌طوری‌که در سال ۱۳۹۵ حدود ۲۰ میلیون نفر از جمعیت کشور را روستانشینان تشکیل می‌دادند؛ یعنی معادل ۷۵ درصد جمعیت کشور شهرنشین و ۲۵ درصد روستانشین هستند. به گفته کاظمی‌پور، درحال‌حاضر حدود ۲۱ میلیون نفر از جمعیت کشور روستانشین هستند که ۱۰ میلیون و ۶۰۰ هزار نفر از آنها مرد و ۱۰ میلیون و صد هزار نفر از آنها زن هستند. بنابر اظهارات وی، حدود ۲۴ درصد جمعیت ایران کمتر از ۱۵ سال، حدود شش درصد بیش از ۶۵ سال و حدود ۷۰ درصد ۱۵ تا ۶۴ سال سن دارند، اما آمارهای منتشرشده از سوی مرکز آمار ایران حاکی از آن است که جمعیت جوان روستانشین بیش از نقاط شهری است، زیرا هنوز میزان باروری در روستاها کمی بیشتر از نقاط شهری است و عموما مهاجرت از نقاط روستایی به نقاط شهری توسط افراد فعال و شاغل رخ می‌دهد. درواقع حدود ۲۷ درصد از جمعیت روستانشینان کمتر از ۱۵ سال سن دارند. این جمعیت‌شناس ادامه داد: درواقع یک‌چهارم از زنان ایرانی روستانشین هستند که حدود دو میلیون و ۷۰۰ هزار نفر از آنها کمتر از ۱۵ سال، حدود ۷۰۰ هزار نفر بالای ۶۵ سال و شش میلیون و ۴۰۰ هزار نفر از آنها نیز حدود ۱۵ تا ۶۵ سال سن دارند. وی در پاسخ به این سؤال که بیشترین تعداد زنان روستایی در کدام نقاط کشور ساکن هستند؟ بیان کرد: اگرچه ۲۰ میلیون نفر از جمعیت ایران روستانشین هستند، اما روستانشینان به صورت پراکنده در کشور سکونت دارند؛ به‌طورمثال حدود ۴۷ درصد استان گلستان و ۴۱ درصد جمعیت استان خراسان جنوبی روستانشین هستند. این در حالی است که کمتر از ۱۰ درصد جمعیت استان‌های قم و تهران در روستاها سکونت دارند. اغلب تعداد روستانشینان استان‌های محروم بیشتر از سایر استان‌هاست، اما آمارها بیانگر آن است که بیشترین ضریب روستانشینی متعلق به استان گلستان و کمترین ضریب روستانشینی متعلق به استان قم است. کاظمی‌پور در ادامه درباره میانگین سن ازدواج زنان کشور گفت: میانگین سن ازدواج زنان در کشور ۲۴.۵ سال است که این عدد در نقاط روستایی ۲۳ و در نقاط شهری ۲۵ سال است. وی در ادامه به وضعیت اشتغال زنان روستانشین نیز اشاره کرد و گفت: تنها هفت درصد جمعیت ۱۵ تا ۶۵ ساله زنان روستایی شاغل هستند، اما می‌توان ادعا کرد که در حقیقت از شش میلیون و ۴۰۰ هزار زن ۱۵ تا ۶۴ ساله روستایی، حدود ۴۰ درصد از آنها فعال باشند، زیرا اغلب در هنگام سرشماری از زنان این‌طور سؤال می‌شود که آیا در یک سال گذشته کسب درآمد داشته‌اید یا خیر؟ اگر فعالیت آنها موجب کسب درآمد شده باشد، افراد شاغل محسوب می‌شوند.

گزارش «شرق» از بازدید عضو فراکسیون زنان مجلس از منطقه دیشموک، در پی شیوع معضل خودسوزی بین زنان منطقه

خودسوزی به خاطر یک پیمانه برنج

شرق: فردای روزی که از دیشموک به تهران بازگشتیم، یکی از فعالان اجتماعی منطقه، تصویری از سقوط یک ماشین باری را در یکی از جاده‌های روستایی ارسال کرد. تقریبا هیچ‌چیز از ماشین باقی نمانده و تا انتهای دره، تکه‌های آن پخش شده بود. در سفر به دیشموک، بیشتر وقت را در حال عبور از این جاده‌ها بودیم. دیشموک شهری است که در تمام ماه‌های گذشته زنانش و خودسوزی آنها در میان خبرهای اجتماعی جا خوش کرده بودند و همین خبر باعث شد برای دیدن این منطقه داوطلب شویم. سفری که ۱۶ مهرماه از اهواز آغاز شد تا راهی دیشموک شویم. روستایی در استان کهگیلویه‌وبویراحمد که در این سال‌ها آمار بالایی در خودسوزی زنان داشته و از ابتدای سال ۹۸ تاکنون، ۱۱ مورد خودسوزی رسمی در آن گزارش شده است. هرچند فعالان اجتماعی دیشموک، مدعی ۱۶ مورد خودسوزی بودند. یکی از افرادی که بنا بر گفته‌اش، آمار و اطلاعات دقیقی از این اتفاقات در اختیار داشت، مدعی شد علاوه بر این ۱۶ خودسوزی، در این مدت، هشت خودکشی از طریق طناب دار یا شال و روسری، قرص و دارو رخ داده است. از مجموع این ۲۴ خودکشی، یکی از آنان مردی متأهل، سه دختر مجرد و باقی آمار مختص زنان است. علاوه بر این، سه خودسوزی ناموفق نیز در این منطقه روی داده است.

از اهواز تا دیشموک دو مسیر وجود دارد؛ یکی از صیدون و یکی از دهدشت. از مسیر صیدون، حدود ۲۲۰ کیلومتر و از مسیر دهدشت، حدود ۳۶۰ کیلومتر طول راه است. در رامهرمز با راهنمایی یک افسر راهنمایی و رانندگی، مسیر دهدشت را انتخاب کردیم تا به بهبهان رسیدیم. ساعت شش صبح راه افتادم و اکنون ساعت ۱۰ونیم بود. جلسه اداری دیشموک و مراسم افتتاح پایگاه اجتماعی بهزیستی ساعت ۱۱ برگزار می‌شد و با توجه به تأخیر به‌وجودآمده، به جلسه و مراسم نمی‌رسیدیم. برای اینکه بتوانیم در ساعت اداری خود را به دیشموک برسانیم، به جای مینی‌بوس از سواری استفاده کردیم. هر راننده، ساعت متفاوتی برای رسیدن به دیشموک می‌داد. از ۲۵ دقیقه تا چهار ساعت! انگار مردم این منطقه هیچ شناختی از زمان ندارند و نمی‌توانستند آن را تخمین بزنند؛ گویا زمان در اینجا مرده! تا دهدشت یک‌ساعته رسیدیم. از دهدشت تا دیشموک، به دلیل وجود نواحی کوهستانی و جاده پرپیچ‌وخم و خطرناک، سه ساعت در راه بودیم و در نهایت ساعت ۱۳ به دیشموک رسیدیم و در جلسه‌ای در ساختمان اداره آموزش و پرورش شهر دیشموک به بقیه ملحق شدیم؛ جلسه‌ای که برخلاف سایر جلسات اداری و با وجود حضور فرماندار، بخشدار، امام جمعه و مسئولان استانی و منطقه‌ای آموزش‌وپرورش، بهزیستی و کمیته امداد و... اصلا شکل رسمی نداشت. حتی جای نشستن نبود و به‌سختی می‌شد جایی در بین مسئولان و مردم پیدا کرد. دکتر مسعودی‌فرید، معاون اجتماعی سازمان بهزیستی، ساعتی قبل پایگاه اجتماعی بهزیستی را با دو کارمند افتتاح کرده بود. مسئولان، همان صحبت‌های همیشگی را مطرح کردند که در هر برنامه‌ای می‌توان آنها را شنید؛ اما بیش از همه، روی استفاده از واژه «تاب‌آوری» و آموزش «تحمل» تأکید داشتند! حتی مدیرکل بهزیستی استان با انتقاد تلویحی از رسانه‌ها، خودکشی را پدیده‌ای رایج در «همه‌جا» دانست که «قرار نیست بیش از اندازه به آن پرداخته شود» و رسانه‌ها، چندین خودکشی در دیشموک را «بیش‌ازحد بزرگ‌نمایی و آن را حساس کردند». حجت‌الاسلام راوند، امام جمعه دیشموک نیز با اشاره به اینکه در تمام روستاهای این منطقه، ترک تحصیل به چشم می‌خورد، گفت: «از یک‌میلیاردو ۴۰۰ میلیون تومان اعتبار پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی در استان، یک ریال به دیشموک اختصاص نیافته است». راوند همچنین از برگزارنشدن کارگاه‌های آموزشی و پیشگیری از آسیب‌های اجتماعی انتقاد کرد و گفت: «از سال ۸۸ تا شش ماه گذشته، هیچ کلاس آموزشی‌ای در این منطقه برگزار نشد و بیش از سه سال است آموزش‌وپرورش منطقه، از معاونت پرورشی محروم است».

طیبه سیاوشی‌شاه‌عنایتی، عضو فراکسیون زنان مجلس شورای اسلامی نیز که همراه ما و با تأخیر به جلسه رسید، با اشاره به اختصاص بودجه ۳۲۰میلیاردی مجلس برای بیمه زنان سرپرست خانوار گفت: «از ابتدای ورود به مجلس یکی از نگرانی‌های ما حوزه زنان و به‌ویژه زنان در معرض آسیب بود و بازدید از دیشموک نیز به همین دلیل در دستور کار قرار گرفته است و باید بررسی کرد که این بودجه به دست استان می‌رسد یا خیر». سیاوشی همچنین از نبود امکانات زیرساختی حداقلی نظیر جاده در دیشموک انتقاد کرد و گفت: «طبق آماری که به ما داده شده، ۵۳ درصد مردم این منطقه تحت پوشش کمیته امداد هستند و با درنظرگرفتن مددجویان بهزیستی، از هر چهار نفر دیشموکی، سه نفر تحت نهادهای حمایتی قرار دارند و این آمار به‌شدت نگران‌کننده است». پس از اتمام این جلسه، بحث‌هایی بین مسئولان صورت گرفت. این بحث در پی پرسش سیاوشی از مسئولان درباره اختصاص زمین برای احداث خوابگاه دنبال شد؛ خوابگاهی در شهر دیشموک که دانش‌آموزان روستایی بتوانند با استفاده از آن به تحصیلات پایه ادامه دهند و مجبور نباشند به علت دوری از شهر و نبود جاده، ترک تحصیل کنند. طیبه سیاوشی درباره این خوابگاه به «شرق» گفت: «متأسفانه بحث زمین برای احداث خوابگاه در دیشموک به مشکلات عجیبی گره خورده بود. زمین‌های مناسبی در شهر برای احداث خوابگاه وجود دارد، اما معارض دارند. بااین‌حال، با صحبت‌هایی که انجام شد و با همکاری برخی از خیرین دیشموکی، یک قطعه زمین به این منظور در اختیار آموزش‌وپرورش قرار خواهد گرفت و امیدوارم احداث این خوابگاه هرچه زودتر انجام شود».

در همین مدت کم می‌شد خلأ زیرساختی در دیشموک را احساس کرد؛ درِ سالن‌ها و اماکن ورزشی برای استفاده زنان بسته است، مکان‌های فرهنگیِ خاصی در این شهر وجود ندارد و بنا بر گفته مردم محلی، مراکز مشاوره، سلامت روان، پایگاه‌های اجتماعی و... با حداقل نیرو و گاه به صورت موقت و پروژه‌ای در دیشموک فعال شده و تا خودسوزی بعدی، هیچ اثری از فعالیت مستمر، مداوم و مؤثر در آنها به چشم نمی‌خورد. از طرفی، فرهنگ مردم منطقه نیز به‌شدت درگیر باورهای سنتی است. در مسیر رفت، بعد از عطسه یکی از مسافران، راننده با حالتی شتاب‌زده ماشین را نگه داشت که خود می‌توانست حادثه‌ای را در پی داشته باشد! بعد از پیاده‌شدن مسافران، دو دقیقه‌ای سکوت کردیم و سپس به مسیر ادامه دادیم. باور به «صبرآمدن» هنگام عطسه، در حادترین وضعیت خود در مردم منطقه رخنه کرده است. این مورد نشان‌دهنده وضعیت صُلب و ته‌نشین‌شده فرهنگی است و برای تغییر آن راه سخت و طویلی در پیش خواهد بود.

بعد از جلسه اداری، سراغ موارد خودسوزی در شهر دیشموک را گرفتیم. مردم کاملا راحت از خودسوزی صحبت می‌کنند؛ انگار پدیده‌ای رایج و طبیعی است. سر اینکه از کدام مورد بازدید کنیم، با هم بحث کردند و از خلال صحبت‌هایشان به زبان محلی، می‌شد فهمید که تفاهمی روی انتخاب مورد ندارند؛ چون موارد دردناک بسیار است.

در نهایت به خانه‌ای بدونِ مادر رفتیم. چهار بچه قدونیم‌قد در خانه بودند که تمام آنها شاهد خودسوزی مادر بوده و گُرگفتن، سوختن و داد و فریادِ مادر هنگام مرگ را به چشم دیده بودند. روز اتفاق، کوچک‌ترین بچه خانه، چندین‌بار سراغ مادر می‌رود؛ گرسنه است و برنج می‌خواهد، اما نه غذایی در خانه هست و نه برنجی. دفعه آخر، مادر شرمسار از عدم اجابت خواسته طبیعی فرزند و از فقر مضاعف، پیت نفت را روی خود می‌ریزد و خود را به آتش می‌کشد! در این خانه، نگاه حکمرانی می‌کند؛ نگاه کودک به ما، به پدرش و به مادربزرگش. تمام نگاه‌های آن لحظه در این خانه، یا غرق در اشک غوطه‌ور بود یا در استیصالی بهت‌آور غرق شده بود.

بعد از این مورد و پس از مدتی سرگردانی برای تهیه ماشین مناسب، راهی روستاهای دیشموک شدیم؛ حدود ۵۰ کیلومتر در جاده‌های خاکی صعب‌العبور و پر از سنگلاخ به سمت روستای سرگچ و دلی پاتاوه حرکت کردیم. هیچ‌کدام از روستاها متمرکز نبود و خانه‌ها با فاصله‌های حداقل یک‌کیلومتری از هم قرار داشت. در این مسیر به برخی از خانه‌ها سر زدیم. چهره نیم‌سوخته یکی از دختران حدود ۲۵ساله توجهم را جلب کرد. پرسیدم خودسوزی ناموفق داشته؟ که گفتند در کودکی در تنور نان افتاده و صورتش سوخته، سواد ندارد و مجرد مانده است. قبر خواهرش، نزدیک خانه قرار داشت و دورش سنگ‌چین بود؛ روی قبر به خطی نه‌چندان آراسته نوشته بودند: تولد: ۱ شهریور ۱۳۶۶، مرگ: ۲۰ اسفند ۱۳۸۶! ۱۰ روز مانده به نوروز! دختر کوچک و ۱۲ساله این مادر نیز به دلیل نداشتن شناسنامه، بی‌سواد مانده بود. سیاوشی درباره تحصیل این کودک صحبتی با مسئولان همراه داشت که اسماعیل آذری‌نژاد، روحانی قصه‌خوان و فعال در این منطقه، متذکر شد فقط این دختر از تحصیل محروم نیست و ۱۵،۱۰ نفرند. از آنجا که همه این خانواده‌ها عضو کمیته امداد هستند، قرار شد ایزدی، رئیس کمیته امداد منطقه، اسامی این افراد را از آذری‌نژاد بگیرد و بعد از صحبت با خانواده‌ها و مسئولان آموزش‌وپرورش منطقه، هرچه زودتر زمینه تحصیل آنها در سال جاری را فراهم کند.

در یکی دیگر از خانه‌ها، با مادری صحبت کردیم که فرزندش همین دو سال پیش خود را سوزانده بود. اینجا، اکثر خانواده‌ها یک مورد خودسوزی داشته‌اند. چند روز مانده به زایمان خودش را می‌سوزاند! مادر را به بیمارستان منتقل می‌کنند؛ اما بچه بعد از چند روز که در شکم مادر می‌ماند و آن را بیرون نمی‌آورند، به همراه مادرش می‌میرد. بیشتر کسانی که خودسوزی کرده‌اند، همان لحظه نمرده‌اند؛ ۴۰ کیلومتر و سه، چهار ساعت در راه پر از پستی و بلندی بوده تا به بیمارستان رسیده‌اند و بعد فوت کرده‌اند. به همین دلیل، حتی موارد فوت مادر یا فرزند هنگام زایمان نیز زیاد گزارش می‌شد.

یکی از بهانه‌هایی که باعث شده حداقل امکانات زیرساختی در این روستاها وجود نداشته باشد، بهانه «سدسازی» است. عضو شورای شهر دیشموک دراین‌باره گفت: «اگر سد بالیاب در بالادست سرگچ ساخته شود، روستاها و خانه‌های پراکنده زیردست و در محوطه سد مجبور به تخلیه خواهند شد و با تمرکز آنها می‌توان خدمات بهتری برای این خانواده‌ها ایجاد کرد». با اینکه حوضه آبگیر این سد بسیار بالاست و به نظر می‌رسد نقطه‌ای کلیدی برای احداث سد است، اما یکی از فعالان اجتماعی می‌گوید: «این سد ساخته نخواهد شد و فقط یک بلاتکلیفی ایجاد کرده و ۱۵ سال است به بهانه آن به روستاهای این منطقه خدمت‌رسانی نمی‌کنند، جاده نمی‌زنند و برق نمی‌آورند».

بلاتکلیفی ناشی از ساخت این سد و در نتیجه نبود جاده و زیرساخت، بزرگ‌ترین مشکل برای ارائه امکانات و خدمات حداقلی به مردم این منطقه است. هیچ‌کدام از روستاها مدارس ابتدایی به بعد را ندارند و همان مدارس ابتدایی نیز در کانکس است و معلم‌ها در زمستان، به‌سختی می‌توانند به مدارس روستایی بروند. کیفیت آموزش نیز به‌شدت پایین است. دانش‌آموزان پایه چهارم ابتدایی، از خواندن روان و بدون لکنت یک خط از درس‌های خود عاجزند. خانه‌ها نیز فاقد کمترین امکانات از جمله برق و آب است. آب را از تهِ دره و با زحمت به خانه می‌آورند و هیچ‌گونه وسایل بخصوصی ندارند. یکی، دو دیگِ کوچک و کتری و قوری و کمی قند و چای، تمام دارایی مردم این منطقه است. در یک مورد، به خانه‌ای ۲۰ متری و تاریک برخوردیم که هم‌زمان آشپزخانه، حال و پذیرایی، اتاق‌خواب و حتی طویله بود! چوب‌دستی‌های زیادی در داخل و بیرون خانه‌ها به چشم می‌خورد؛ برای چرای بُزها. مردم این منطقه فقط بز و الاغ دارند؛ بقیه حیوانات اهلی نمی‌توانند در این کوه‌ها دوام بیاورند. یکی از همراهان دستش را بین صورت من و خودش حائل کرد و در گوشم گفت: «با همین چوبی که حیوانات را می‌زنند، زن‌ها را هم می‌زنند».

چهره زن‌ها شکسته است؛ جایی دیگر، زنی ۷۰ساله با کوله‌ای از هیزم از راه رسید. از او پرسیدم همیشه شما هیزم می‌آورید؟ گفت: «هیزم‌آوردن کار زن‌هاست؛ مردها عارشان می‌شود هیزم جمع کنند».

ادامه در صفحه ۱۳

حقوق حیوانات

مبارزه با حیوان‌آزاری نیازمند تلاش همگانی است

سپهر سلیمی

● حیوان‌آزاری واژه‌ای است که در این سال‌ها بسیار شنیده‌ایم. شبکه‌های اجتماعی سبب شده‌اند تصاویر و اخبار مرتبط با این مسئله به‌سرعت در بین جامعه منتشر شوند. اما به راستی جز دیدن و شنیدن اخبار برای حل این معضل چه کرده‌ایم؟ در این سال‌ها به لطف فعالیت کوشندگان و سازمان‌های مردمی مدافع حیوانات در کنار شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌ها، توجه به مسائل مرتبط با حیوانات به طرز چشمگیری افزایش داشته است، اما همچنان راهی طولانی تا رسیدن به شرایط مطلوب فاصله است. شوربختانه باور اکثریت جامعه این است که مسئله حیوان‌آزاری تنها به حامیان حیوانات و محیط زیست مربوط می‌شود و ازاین‌رو هیچ‌گاه دیگر گروه‌های مؤثر اجتماع برای حل این مشکل ورود نکرده‌اند.

راست این است که حیوان‌آزاری بلایی است که اگرچه قربانیان اصلی‌اش حیوانات هستند، اما تبعات و اثرات جانبی آن می‌تواند یقه بخش‌های زیادی از جامعه را بگیرد. نخستین کارکرد حیوان‌آزاری، بروز و ترویج خشونت در بدنه جامعه است. بر اساس نظریه یادگیری اجتماعی، «مشاهده الگوهای خشونت، باعث بروز رفتار خشونت‌آمیز میشه». این یک نظریه در روان‌شناسی است که وجود خشونت به هر شکلی در جامعه‌ای می‌تواند سبب بروز خشونت به اشکال دیگر برای دیگر اعضای آن جامعه شود. پرسش این است که چرا در این سال‌ها روان‌شناسان و جامعه‌شناسان به مسئله حیوان‌آزاری ورود نکرده‌اند و برای کمک به حل این معضل آستین بالا نزده‌اند؟

اگرچه تا امروز قانون مشخصی برای حمایت از حیوانات وجود ندارد، اما بر اساس متون فقهی و برخی قوانین متفرقه، آزار حیوانات یک رفتار ضداجتماعی و خلاف عرف است. حیوان‌آزاری سبب بی‌احترامی به برخی قوانین و عرف است. گسترش این رفتار در جامعه می‌تواند سبب شیوع رفتار مجرمانه و ساختارشکنانه در جامعه شود. ازاین‌رو لازم است که با هنجارشکنان و قانون‌ستیزان برخورد مؤثری صورت گیرد. خوشبختانه رویکرد جدید نیروی انتظامی و اعلام برخورد با موارد حیوان‌آزاری مؤید این نکته است که این مهم مورد توجه این بخش مهم قرار گرفته.

شهری که مردمانش با حیوانات مهربان باشند، شهری که نشانه‌های حیوان‌آزاری و ستم به حیوانات در آن کمتر باشد، قطعا شهر بهتری برای زندگی شهروندانش خواهد بود. در آن شهر مردم حقوق دیگران را محترم می‌شمرند و با یکدیگر مهربان‌تر خواهند بود. ازاین‌رو می‌توان گفت توجه به مسئله حیوان‌آزاری و گسترش فرهنگ احترام به حیوانات یکی از وظایف شهرداری‌های سراسر کشور است؛ وظیفه‌ای که نه‌تنها مورد غفلت واقع شده که عموما با ایجاد باغ‌وحش‌ها، باغ‌های پرندگان، وجود اسب درشکه و نظایر این، اسباب بی‌توجهی به حقوق حیوانات فراهم آمده است.

شمردن تمام گروه‌های مؤثر جامعه برای حل مسئله حیوان‌آزاری در این نوشتار کوتاه نمی‌گنجد، اما لازم است برای جامعه بهتر همه احساس مسئولیت داشته باشند. حیوانات بخشی از زیستمندان این زمین و کشور هستند که در کنار داشتن حق حیات، هرگونه آسیب به آنها می‌تواند شرایط زیستی و روانی جامعه را تحت‌الشعاع قرار دهد.

جدول ۳۵۱۲ ■ طراح: بیژن گورانی

افقی:

۱- بیرونی‌ترین بخش بدن جانوران- سجاده- فاضلاب ۲- خمیدگی کاغذ- کارگردان فیلم سال دوم دانشکده من (در حال اکران) ۳- از بازی‌های کودکان دیروز- برقرار- درخت زبان گنجشک ۴- درخت کنار- تغار چوبی- طلوع کردن ۵- قوه حافظه- دوم- نوعی ماهی استخوانی خلیج فارس ۶- انکارکننده- راه فرار- شکلی هندسی ۷- پشت سر هم- درس‌ها- رنگ ۸- زهر- سخنران مجالس مذهبی- پوشاننده- طلا ۹- نومیدی- شرط‌بندی- نام خداوند در دین یهود ۱۰- مطلبی را با آب و تاب خواندن- همسر حضرت ابراهیم(ع)- امیدوارکردن ۱۱- زد و خورد- وسیله تزریق- چند جزء ۱۲- منسوب به یمن- پایتخت لهستان- الفت ۱۳- از حروف مقطعه قرآن- تن‌پوش- مانع تابش آفتاب ۱۴- سازنده لکوموتیو بخار- گله مداوم ۱۵- از اعمال حج- تهبندی کتاب- چو عاشق می‌شدم گفتم که بردم ... مقصود.

عمودی:

۱- جوهر قلیا- فایده داشتن- سوره پانزدهم قرآن ۲- پدر و مادر- بیشترین اندازه ممکن ۳- نوعی بیسکوییت ساده- تحیت- شهر مدفن دهخدا ۴- ظریف و شکننده- بی‌حیا- درمان‌کننده ۵- ساختمانی فلزی با سقف بلند- دستبند زنانه- گور شکاف ۶- بافنده- بار- دیپلماتیک ۷- از شبکه‌های تلویزیونی برون‌مرزی صداوسیما- نمایان- پوشش ۸- سخن صریح- چاقوی آشپزخانه- فناوری نوین و درحال توسعه- حرف انتخاب ۹- یاری- تازه بالغ شده- دلخراش ۱۰- آگاهانه- برق را از کوئل به دلکو می‌رساند- کتف ۱۱- پیشوا- فرمان دوچرخه- از یاران امام علی(ع) که در جنگ صفین شهید شد ۱۲- شهری تاریخی در شمال بحرالمیت- رونق- بزرگ‌تر از گردان ۱۳- مادر عرب- برهان- آب هدر رفته ۱۴- مثنوی مشهوری سروده خواجوی کرمانی- درست و حسابی ۱۵- مقر سازمان ملل- ماگنت- باز شکاری مناطق سردسیر.

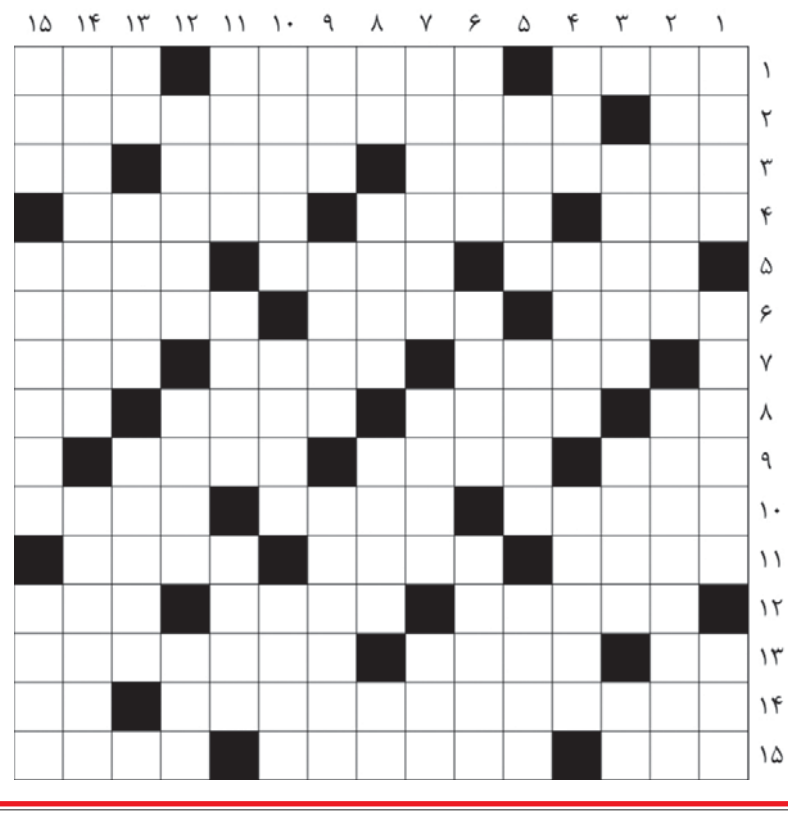

حل سودوکو سخت

۱	۳	۷	۸	۵	۴	۲	۹	۶
۵	۹	۸	۳	۲	۶	۷	۱	۴
۶	۲	۴	۹	۱	۷	۳	۵	۸
۹	۱	۶	۵	۴	۳	۸	۲	۷
۲	۸	۳	۶	۷	۹	۱	۴	۵
۷	۴	۵	۱	۸	۲	۶	۳	۹
۴	۶	۱	۲	۹	۸	۵	۷	۳
۸	۷	۲	۴	۳	۵	۹	۶	۱
۳	۵	۹	۷	۶	۱	۴	۸	۲

حل سودوکو ۲۵۰۷

۳	۴	۲	۶	۷	۵	۸	۱	۹
۵	۶	۹	۲	۸	۱	۷	۴	۳
۸	۷	۱	۹	۳	۴	۶	۲	۵
۲	۹	۳	۷	۶	۸	۱	۵	۴
۴	۵	۷	۱	۲	۹	۳	۶	۸
۶	۱	۸	۵	۴	۳	۲	۹	۷
۱	۳	۴	۸	۵	۲	۹	۷	۶
۷	۲	۵	۳	۹	۶	۴	۸	۱
۹	۸	۶	۴	۱	۷	۵	۳	۲

جدول ۳۵۱۱

سودوکو سخت ۲۵۰۸

زمان پیشنهادی: ۴۰ دقیقه

قانون‌های حل جدول سودوکو:

۱- در هر سطر و ستون باید اعداد یک تا ۹ نوشته شود. بدیهی است که هیچ عددی نباید تکرار شود.

۲- در هر مربع ۳×۳ اعداد یک تا ۹ باید نوشته شود و در نتیجه هیچ عددی نباید تکرار شود.

	۲					۳	۱	
				۶				۴
۸		۱		۳	۲			
				۸	۶		۹	۵
		۵	۷		۹	۶		
۹	۶		۵	۴				
			۸	۷		۵		۱
۵								
	۱	۳					۷	

سودوکو ساده ۲۵۰۸

زمان پیشنهادی: ۲۰ دقیقه

سودوکو

سودوکو Sudoku یک واژه ترکیبی ژاپنی به معنای عددهای بی‌تکرار است و امروزه به جدولی از اعداد گفته می‌شود که به عنوان یک سرگرمی رایج در نشریات کشورهای مختلف به چاپ می‌رسد.

					۹			۴
		۸		۲			۱	
۹	۳		۵					۶
۶		۷	۹	۵	۱	۴		
		۵				۱		
		۹	۷	۳	۴	۵		۲
۱					۲		۵	۸
	۷			۲		۶		
۲			۶					